

Před sto lety začala válka ... velká válka

Anabáze rakouského vojáka Lva Blatného za první světové války (Z jeho dopisů Zdence Klíčnickové)

část druhá a poslední

ZPRACOVAL JAN ŠMARDA

Luhi, Uhry, 28/VI 1916

Má hlavičko jediná,

Už jsme celý den na místě. Píší Ti z hor; v pěkné fořtovně máme kancelář, primitivně zařízenou. Svíčka mi bliká na papír – je k 10té – oheň bublá (Prokop vaří kafé), Tisza hučí. Mohu přísahat, že si libuju na tomto zastavení. Telefon je tady – ve vedlejší světnici – a dvě postele s trochou slámy. Včera jsem usnul jako kámen. Po 10 nocích, buď probdělých nebo prožitých pod vozem – byl to sen ráje. ... Do Rahó přijeli jsme v parnu. U řeky jsme „lágrovali“, já měl službu. To je všechno už popsáno v prvním dopise, dojde-li Tě, broučku můj. Z Rahó o 7mé ráno jsme vyrazili. To už jsem mašíroval, rukavky se vezly. Byla by to krásná procházka, kdyby nás nekropil déšť. A někdy to nebylo ani už k smíchu. Ale celkem opravdu fajn. Asi 24–25 km.

Luhi je pár chalup podél Tiszy v horách, v lesích. Několik výstavnějších budov je fořtovny (2), škola, hospoda. Tam už jsem vypil několik (totiž 3) štamprlat během večerjška – nic jiného nemají.

Kalla s kuchyní jel napřed, našel už byty, kancelář umístil v pěkné světnici u fořta, kde je telefon – a dnes už jsme pracovali. Stále prší, jsem tedy skoro celý den tu. A nevadí. Skoro jako v přírodě. V lese, v zahradě, stále hučí řeka. Národ: Maďaři, většinou však Rusíni. Židi také.

Kdybychom tu pár neděl zůstali, nijak bych se nehněval. Dnes už vyšly vachy do hor. Před chvílí telefonoval kadet shora. No, to Tě prozatím nezajímá. V tom dešti to není příjemné. Jak vidíš, jsem stále v kanceláři. Kalla mne drží.

Teď se teprve shledáváme s urlaubníky – některými. –

Tak, můj broučku, to je – v největší stručnosti řečeno – náš nový život. Mnohé Ti bude nejasné, ale nelam si tím hlavičku hodnou. Tolik je jisto, že můžeš být bez starosti o Lvíčka. ... Kdybych tak mohl dostat od Tebe aspoň lísteček s potěšující zprávou – jak jinak by se mně dýchalo v těchto kopcích, jak jinak snilo, jak jinak pracovalo! ... Myslím, že se tu přece několik dní zdržíme, takže snad přece dostanu lístek o Zdeničce. Já Ti budu, pokud možno, každý den psát, aspoň lístek, a potom několik zajednou odnese se teprve do Rahó. Kdybys tedy nějaký čas nic nedostala, ovečko má, nic si z toho nedělej. Buď toho přijde víc najednou, nebo budeme právě na cestách.

... Všele Tě Lvíček pozdravuje. ...

Rahó, 24/VIII 1916

Má hlavičko jediná,

Náš pan dienstführer jede dnes nebo zítra na dovolenou. Je to „ausnahmsweise“, poněvadž jinak náš obrst nechce pouštět. Ale teď se to může obrátit, protože tento týden nebo po neděli stěhujeme se do Besztercze, kde je náš batallion. A tam je také jiný Bezirkskommandantobrst. Ten snad nás bude víc pouštět. .... Ovšem nesmíme to dosud brát tak za jisto, to jsou teprve dohady, které se uskuteční, až bude základní předpoklad splněn – že totiž budou dovolené povoleny. A to potom ještě musí se chytře postupovat, protože přes ½ kompanie ještě vůbec nebylo na dovolené – za celý rok. ...

Nejbližší dny přinesou nám zase hodně nových dojmů a hodně rozptýlení. Celkem, až na některé nepříjemnosti, takové cestování je příjemné. Jak už jsem Ti napsal, pojedeme pryč za několik dnů do Besztercze. Je pryč to větší město, v Sedmihradsku, většinou německé (tomu jsem rád, protože Maďari by nás ukousali), výstavné, živé. Co tam budeme dělat, nevím, protože jedna kompanie (IV.) našeho batallionu už tam je. Snad za pár dní nebo neděl nás zase odstěhují jinam. Tu v Rahó, vlastně už od Marmarosszigetu je samé německé vojsko. Mají nádherné automobily, koně i mužstvo i oděv. Člověk se musí věru divit. V takové maďarské díře je teď tak živo a zajímavo, ač i předtím hulákały tu maďarské maršky. Jinak se nám vedlo tak tak, dost dobře, ale neklidno, cize. Teď jen hledíme do budoucna, kde najdeme druhou Vižnici, vižnickou idylu. Ale tak už se nám nepovede, protože počet jednoročáků, zvláště těch moudřejších, usedlejších, se tenčí a tmel se ztrácí. Ještě teď ta naše samostatná kuchyně (– která, mimochodem, příliš se nevyplácí –) nás drží. No, jsem zvědav na Beszerci a na nová východiska. Snad to bude už místo, kde válku dobojujeme.

Jedno tam asi bude jistou výhodou: pošta. Bude asi pravidelnější, jistější....

Naszód, 26/IX 1916

Má ovečko,

nehodlám ani mnoho psátí. Je Ti to divno, vid'. Ale vysvětlím hned. Chci být tak mi-losrdný ke své Zdenuší a neuvádět ji do podsvětí stínů, mumlání a skřípění zubů. Tak by to totiž vypadalo na tomto papíře, kdybych chtěl široce vykládat. Stručně řečeno: znáš také ten stav po dni rozjaření přespříliš bujného. Bylo to včera vinné rozjaření. Asi 2 litry jsem toho vypil. Následky ovšem byly přirozené. Psychické i tělesné. Ošklivý den. Hu, co robit. – Čekat, až zas se na mne Zdena usměje. Vidíš, tím tak násilně přetínám rozhovor, poněvadž nechci, a tak dále – jak bylo pověděno na počátku, tak i nyní. – Někdy se zdá, že bohémství neusnulo. Piskáček sedí na okně a maluje. Sedí rozkročmo, jak rytíř – a já si povídám: „Zatracený kluk, jde mu to“ – a skládám na něho několik lehkomyšlných veršů. A hlavou mně pomalu klope nějaký rým a za chvíli rozprádá se kapitola nějakého románu. Hu (to citoslovcem nějak často mně vyskakuje z myšlenek, to si zrovna nepřeju, protože je v tom sklonu mnoho hříšného a smutného). A čeká na mne zákoník – tak lítostivě. Ale co dělat, když se chce tolik zavírat oči? – Byla toho příčinou zvláštní figura. Dokonalý komediant se dostal mezi nás. Jednoročák, chlap skoro 57letý, v prosinci má být Etappen-Fähnrichem. Vídeňák, vlastně Brňák. Huba dryáčnická, persona žijící, aby rozchechtávala každým svým pohybem zarmoucené bližní. A dokonale se mu to daří. Proto jsme šli oslavovat tuto specialitu. Kdyby to jen nekončilo úplným morálním a fyzickým ochmutím --

Je večer – takový, jaký mám rád. Nepřipouštím si morální kocoviny – neboť to je nejhnusnější. Taková bezcenná, náladová předsevzetí, vid'. Nechám si to za den, dva. – Je tedy můj večer. Jediný človíček už spí. Ne z ctností. Nemá a neměl nikdy jiných zálib. – Ostatní jsou zase někde u vína – i s tím povedeným individuem. Och, ta jablonovská trojice. I mé hříchy má na svědomí. Víím to. Ale nevadí. Dovedu sám se sebou účtovat. ... Můj večer se tříští. Dva přišli. To znamená v našem paláci mnoho. Vidím, že ani nebudu moci se svou Zdenou hovořit tohoto významného večera. A bude tak lépe, vid', můj broučku. ... Dobrou, krásnou noc, má Zdenuško!

Naszód, 4/10 1916

Má jediná ovečko,

podzemní, ba skoro zimní večer mně pěkně rozproudil krev – a teď bych si přál, abych aspoň do půlnoci mohl sedět tu, v naší kuchyňce u lampičky, nad tímto obyčejným dopisem, v tichu, jaký mně jen může čarovat tento večer. Všechno sedí u vína. Asi hodinu chodím s jedním z nich po tmavém náměstí (a přece hvězdy nám stačily) a tolik jsme si toho napovídali. Člověk, který je obklopen docela špatnou pověstí – a najednou vidím: jaký je to zvláštní člověk, jak podivný dobrodruh. Takový poručík Glahn, či Olaf z Mysterií (pamatuješ, broučku). A něco z Jaroslava (neboť Jaroslav je pro mne typem krásy srdce). Jak se možno mýlit! Ještě nedávno jsem napsal o něm posměšné verše a ještě nedávno mně i trochu štiplavě nadal. Budu Ti, broučku, o něm vyprávět, mnoho a zajímavě. Chodili jsme tmavým náměstím a otevírali jsme si srdce. A cítil jsem tak hlubokou pravdivost Tvých krásných slov z jednoho dopisu: „Každý člověk tvoří si poměry k jiným lidem dle své vlastní individuality, a kdybychom my chtěli někomu dávat radu podle nás, nešlo by to –“. Ano, broučinku, jak krásně jsi to vystihla, teď vlastně teprve poznávám. – Je ženat, mladý manžel. To už mne tedy zajímal každý jeho názor. A jak jinak hledí na svou ženu, než tolik jiných – a přece je to proti šněrovací morálce! – ...

Dvakrát týdně teď Ti budu, ovečko, posílat také ony oficiální zelené feldpostky, abys o mně věděla v případě uzavření pošty a poněvadž nebudeme vědět, je-li či není-li pošta uzavřena. Dnes jsme je dostali (2 v týdnu).

Dnes jsem odevzdal Monatsakt – a tak jsem měl klidné odpoledne – téměř úplně bez práce. Hádej, co jsem dělal. – Četl českou knihu: Ch. Dickens, Děd a vnuk. Je tu totiž Čech sládek a Čech lékárník. A Kalla si od nich vypůjčil „Z českých mlýnů“ a Dickense. Této jsem se tedy hned chopil a budu aspoň po drobtech krmit také trochu ducha. A tak jsem dnes polkl hned jednu dávku – asi 60ti stránek. A proto mně asi bylo volněji, a proto byla asi také pěkná hodinka večerní procházka tmavým náměstím. Či to byla sdílnost Dohnalova? Nevím, a netřeba pátrat tolik po příčinách. Hlavní, že jsem o mnohé zkušenosti a myšlenkové nárazy bohatší. – Ovšem mé poznání o Dohnalovi nemůže být definitivní, ale rozhodně je zajímavé. – Už tím, že ve většině s ním nesouhlasím. ...

Naszód, 2/I 1917

Drahý můj broučku,

už jsme na místě. Vlastně už celý den. Ale to víš, než se takový tulák dostane do psaní! Tedy včera o ½6 dojeli jsme všichni „urlaubníci“, neboť jsme se postupem jízdy setkávali. Kde jsem všude byl, myslím, že to teď ani nedovedu napsat. Pokusím se. Večer tedy do Vídně. Před Břeclavou ohlásil konduktér, že nemusíme přesezat (vidíš,

broučku!), že vlak pojedje přímo. Dobré znamení, povídal jsem si. Asi o ½11 jsme ve Vídni. Tam jsem se dověděl, že vlak k Budapešti jede z nádraží východního o ½10 hod. Tedy ke strýcovi. Hezky jsem se vyspal, posnídal a teta mne zavezla na nádraží. Ale běda! Tam už bereitschaft, mass lidstva před vchody, které byly dobře uzavřeny. Lidí tolik, že jsem marně čekal asi do 10ti hodin. Potom nám řekli, že druhý vlak k Budapešti pojedje o 12ti hod. Šel jsem tedy „pod střechu“, protože začalo pršet – tj. do restaurace nádražní, kdesi pod zemí – kde jsem vypil bílou, chvíli poseděl a potom zase na nádraží. A tak jsem konečně se dostal do vlaku. Jaké to všechno bylo, to Ti nemusím popisovat. Ani se mně do toho nechce. Jsem rád, že už je to za mnou. V Budapešti jsem ovšem vlak do Kolozsváru nechtěl (přijeli jsme asi o 9ti hod.) – a tak jsem přenocoval ve vojenské čekárně, v zajímavých rozsáhlých síních, přeplněných ležícími těly, hlučícími postavami, vyšperkovaným buffetem (!) a několika krámky. Odtud jsem Ti také posílal budapešťské pozdravy, tu jsem si také koupil Kurýra, protože ten, který jsi mi koupila, jsem nechal slavně doma. Podíval jsem se také asi na ¼ hod do okolí, nádherného, živého (ač po půlnoci), lákavého mihotavým světlem v rozpuštěném sněhu. Asi o 8 hod. za ohromného zase návalu sedám do vlaku – tak krásně jsem se usadil – a přímo do Kolozsváru. To jsem se smál v duchu. – Také mně to mohl každý závidět. Ale za tu zlomyslnost trochu byl jsem potrestán. V Nagyváradu najednou – alles aussteigen. A třetí noc – ve vojenské čekárně. Ovšem zašel jsem si do hlavní čekárny, abych čas trochu ubil; také do restaurace II. třídy na čaj – a tak konečně o ½ 3 jedeme z Nagyváradu, kde jsme se setkali s hlavní partou urlaubníků, do Kolozsváru. Asi o 9té ráno jsme tam – a vlak do Bethlemu jede o ½ 8 hod ráno. Tak čekat skoro 24 hod. Jenže tu jsme byli ve městě. Hned u nádraží nabídl nám jistý dobrotivý muž své pokoje, každý zlatku vyplatil za dobré přespání a mohli jsme dál. Tu jsem si prohlédl trochu město, pěkné, výstavné, ve třech menších, ale úzasně drahých kavárnách jsem si poseděl – z jedné jsem Ti psal, vzpomínal na Nový rok a nové naše štěstí. O 6ti už jsem spal, a spal skoro 12 hod, v jedné světnici společně s jedním naším zugsführerem a kaprálem. O 8 hod. asi jsme jeli, proživše dříve celé peklo toužebného očekávání před branami, které vedly do ráje vagonů. To už jsme jeli všichni pohromadě a skutečně krásně. Na cestě (v Désu) přisedl náš frajtr, který byl na transportě a jenž mi sdělil, že jednorozčáci půjdou 4tého nebo 12tého do Vídně. – Hoj, jaká to byla veselá jízda! V Bethlémě už čekáme jen asi hodinu a v rozbitém vagoně za zpěvu a vtípkování do Naszödu. –

Naši jsou v Offiziersmesse celkem spokojeni. Skoro se vyrovná naši bývalé kuchyni. A teď každým dnem můžeme odjet. Čekám jak na trní. – Ano, abych nezapomněl. Hladký je na dovolené, tak pomáhám zase Kallovi. Na Stationce je zatím jiný. Těch pár dní snad už rychle uteče. Zítra o těchto a naszódských věcech víc. –

Vřele Tě pozdravuje Lviček.

Vídeň, 11/I 1917

Můj broučku,

cestu do Vídně jsem prospal v přeplněném voze – a potom začala křížová cesta kanceláři. To víš, cesta až do 13. Bezirku není krátká a kancelářů je tolik. Tak tedy, broučku, jsme vlastně přijati, třebaže ještě nejsme rozděleni do cuků. Je tu samá šarže, přes polovice feláků, dohromady přes 150 jistě. Ale nejstarší etapáci jsme my. Než jsme přišli, byli tu 14ti měsíční, my teď 16ti měs.

Měl bych Ti povídat o mnohých dojmech, ale to až později, až se zhostím trochu úzkosti. Není to zrovna, jak by si člověk přál. Už jsme poslouchali 3 hodiny ve škole. Mají hodně probráno. Ráno od 7 na execirák do 11. To zítra my začneme. Dnes spíme (až na Kučeru a Dohnala) kapitálně unaveni v kasárně. Našli jsme si po velkém bloudění dva strožoky, na nichž budeme všichni spát. Ale byt bychom si chtěli přece najít, poněvadž je tu přecpáno – a víš, na ty volné chvílky. Odvykli jsme si leccemus. Dojem stísnivý. Snad si už uvykneme. Fiala a Soška, s nimiž jsme se tu setkali (jsou už měsíc fährnichy) si minulý kurs velmi pochvalovali. – Mohla bys mně, hlavičko, poslat slovník něm-čes a čes-něm? Nechal jsem svůj v Naszódě, ale myslím, že máme doma ještě jeden. – V těchto dnech máme musterung, ale – prý – za každé změny bychom tuto školu dodělali. – Teď sedím v menší hospůdce – u džbánku piva přes svou vůli; chtěl jsem do kavárny, ale naši měli takovou chuť. Tak jsem povolil, poněvadž jsme už v poledne byli v kavárně. Chtěl jsem jít dnes spát ke strýcovi, ale dlouho by to trvalo – zvláště ráno.

Teď Ti ještě řeknu adresu – zatím do kasárny: Offizier-Aspiranten-Schule, Wien XIII, Reingasse 19.

Za chvíli půjdeme spát.

Vřelé pozdravy od Lvíčka.

Vídeň, 14/I 1917

Můj drahý broučku,
dnes jsem dostal první Tvůj dopis do Vídně – a jsem tím svou ženušku hodně zahnanben, protože už – zdá se mi – dva dny jsem Ti nepsal. ... Teď Tě musím trochu orientovat, kde sedím, odkud Ti píši. Tedy: z kavárny. Není to ovšem Siller ani Sacher nebo podobné. Kavárna Anzengruber – nějaká taliánská, protože tu sedí dost Vlachů. Přišel jsem sem náhodou. Je stranou – 4. okres (Wieden), dost místa. A to jsem chtěl, abych Ti mohl psát. Předně jsme hledali včera s Kučerou byt. Potkali jsme tu naše tři jednoročáky, kteří z Rahó odešli jako frontdienstauglich (Fiala, Kaprál, Soška). Kaprál hledal s námi. – A tak po delším putování – hledal jsem už předevěčkem ve volných hodinách – našli jsme zrovna v ulici nad školou asi 10 minut cesty v Märzstrasse. Tedy je má adresa: Wien XIV., Märzstrasse 84/III, Tür 46b, Frau Stodola. Je to malý kabinet, platíme 30 K se světlem. Jedna postel je skládací. – Dali jsme tam odnést své věci – a teď se mne ujal i Kaprál a Fiala. Absolvovali tuto školu a jsou už měsíc Fährnichy; dnes odjíždí do Etappy. Kam přijdou, ještě nevědí, poněvadž jdou teprve na Sammelstelle a odtud je vypraví dále. Kaprál jde do Sarajeva, Fiala Debrecen, Soška Lublin. Fiala se mne moc vřele ujal a měl velikou radost. Platil všechno za mne a bylo vidět, že mne má rád. To víš, že to člověka těší. Bydlí oba v hotelu na Mariahilferstrasse. Neměl jsem přesčas; ihned mně ho Fiala obstaral na sobotu a na neděli a hned večer jsme krásně prožili. Víš-li pak kde, broučku? Víím, že mně to budeš skoro závidět. V Musik-Verein-Saalu na Tonkünstlerech. Seděli jsme na galerii (jinde bylo vyprodáno). Zdálo se mně, že jsem se kamsi vetřel, kam nepatřím. Bylo mně to všechno tak divné mezi čistými, ušlechtilými tvářemi – třeba potom se mně zdálo, že jsou to příliš banální obličejové v sousedství božstev. Hráli: Brahms symfonii D dur, R. Strausse Don Juan, II. část byly zpěvy jakési komorní pěvkyně (jméno mně vypadlo z paměti) Wagnerovy s orchestrem a konečně Berliozova ouvertura k opeře – (teď jsem to zapomněl, program mám doma). Nebudu Ti vyličovat své dojmy – není na to místa ani vzduchu – ale řeknu suše: na tuto školu se

docela jinak těším než na tu druhou. – Před koncertem mne povodil Fiala po Kärntnerstrasse a okolí, abych mohl vypulovat oči na všechno šumění a víření. Po koncertě šli jsme do kavárny jejich hotelu – a poněvadž bylo dost pozdě, spal jsem s Kaprálem v hotelu. Ráno jsem tam posnídal, přikusuje Kaprálovu buchtu – potom mne vodil uvnitř města Fiala od jedné znamenitosti ke druhé. Tak jsem poznal Svatoštěpánský dóm, hradem jsme prošli, radnici s Votivním, Burgtheater, Volkstheater a všechno zkrátka kolem. Škoda, že musí odjíždět pryč. Bylo by to s nimi velice krásné. Naši mají na zřeteli jen putyky a putyky – a jinak se tu ani nevznají. – Dnes jsem chtěl jít do Volksopery na Walkyru, ale nestačil by mně přesčas – mám jen do 12ti. A jinak toho času volného mnoho nemáme. Bereme to jak v Offiziersschule. Cvičí se hodně na cvičišti, odpoledne 3 hodiny škola. V sobotu odpoledne a v neděli je prázdno. Příští sobotu budu hledět přijet domů, za Tebou, hlavičko. Vlastně každou sobotu budu jezdit. Po musterunku (24. ledna) je první zkouška – a já ještě nemám ani knih. – No, ale bezpochyby po 25. lednu půjdu do Offiziersschule. Bylo by po rozpočtech, což je dělat. Zatím skončím.

Vřele Tě pozdravuje Lvíček.

Vídeň, 30/I 1917

Drahý můj broučku,

posud nemám štěstí se svými vídeňskými touhami. Hned po škole pospíšil jsem si do města, abych se někam zavrtal, buď do opery, nebo do koncertu, anebo konečně usedl si do některé kavárny, která hostívala mou Zdenou. Ale dopadlo to všechno tak, že můj konzervativní duch slaví své vítězství v „Linzerhofu“, který se už dokonale mým tužbám přejedl. Aspoň pro dnešek.

Myslím, že nepochopíš, že mnoho zavinila ostýchavost. Pozoruji, že po tom cigánském životě venku připadám si tu skutečně jako ubohý vetřelec, jehož vroucím přáním je stát se mezi těmi nepochopitelnými, nádhernými lidmi neviditelným. Má přirozená ostýchavost v tomto ohledu se překvapujícím způsobem zvětšila – jsme-li sám a v okolí příliš městsky nádherném a neznámém. Zasměješ se, řeknu-li Ti, že jsem stál v opeře u jakési pokladny a neodhodlal se zeptat, dostanu-li ještě nějaký lístek. Potom jsem si řekl, že je $\frac{1}{4}$ na 7 a o $\frac{1}{2}$ 7 je začátek – a vyšel jsem, abych hledal lepší náladu v Konzerthausu. Ovšem vím, že základní příčinou bylo něco jiného – jistá nechuť, která se odstraní, až obleču svůj kabát. A až budu se svou Zdenou. Až mne bude provázet její pohled, až – no, to si ještě povíme. – Vytáhl jsem plán, abych našel Friedrichstrasse a v ní „Café Museum“. Prohlédl jsem si to pěkně zvenku – a šel na dvaapadesátku a do Linzerhofu. Zábavné, vid'! Zdálo se mně to příliš přepychové na mou jednoduchou náladu – či rozmrzelost.

A tak sedím v „Linzerhofu“ a chystám se domů. ... V sobotu bych Tě tedy našel na Laudové v divadle. – Máme unavující dny ve škole, hodně se zkouší – a to vždycky unavuje, nemáme-li o tom mnoho vědomostí, vid'. Jsem z toho celé dny ospalý. Už by mně byl milejší execirák.

Dnes jsem dostal lístek od Fialy. Je na Bahnhofkommandu v Leordině (v známých tedy místech) a chválí si to. –

Teď ještě krásný pozdrav z domu a krásnou, dobrou noc mým očkám. Něco si přečtu v posteli a budu spát. Dobrou noc, má hlavičko.

Vroucně Tě vzpomíná Tvůj Lvíček.

Skutari, 29/VI 1917

... Radostnější světlo hrne se třemi okny, rozevřenými, jako by chtěla hltat každé zavanutí. ... Ale nechce se nám jaksi se mnoho usmívat. Sem tam zajiskří oko, – to vzpomínkou, dvěma třemi slovy, které vyskočily z mrtvého ticha mozkových blan – a zase ospalo, ticho, bezradno. A přece tolik zeleně hledí nám do okna. I věž turecké modlitebny, jako z rytířské pohádky, usmívá se na nás. Rozhodně pěkný obrázek, bílé zuby v zeleni. Ah, jak mrtvá zeleň. Nehnutě stojí jak násilně spoutaná, ztrnulá, zaprášená – výsměšná. Jen kousek, kousínek stínu našeho smrčku! Cítíš zavanutí smrčku – a sesype se celé jítro našeho domova kolem Tebe. Měkké slunce (oh, jak je tu ostré –), zašumění rozvonené louky. ... A zase slunce velí – albánské slunce – a je ticho. Myšlenky se utrhuji, sem tam zalétnou, po kousíčkách, v intervalech. Horský Škipetar kráčí mimo. Fyzický či pouze přízrak – nevím. Ale jde – a je symbol. Zakrslý, opicovitě zarostlý, v ženském šátku. Směšný i protivný. ...

Nějaké bezeslovné verše mně poskakují v srdci. Vyskočí-li až do mozku, mohu je zachytit. Jenže – ...tu v tom prachu je asi těžko najít nebo vybudovat spojení srdce a mozku. V tom smyslu, myslím. A aby se zapomnělo, zaléhá těžkost na žaludek. Docela lidsky, živočišně. Proč bych hledal přechody, když nejsou. Myšlenky se utrhuji – po kousíčkách – zapadají – Proto – Byl jsem ve dvou kostelích. ... Škipetarčky se kolébají do lavic vlastně jejich široké, kalhotovité, skládané sukně, černé s křiklavou zástěrou a jakousi jemnou kordulí – a plny jsou jemných šátků a zlatého vyšívání. Jdou – ne jako lidé, ale pohybují se jako hmoty na nekřesťansky zmrzačených nohou a v blbých očích sedí mrtvá, bezmyšlenkovitá pokora či náboženská povinnost. Divně se křičují a sedí. Jdu domů. A zdá se mně, že jsem málo spal či co. Takové vzdálené ticho, nejasné snění sedí ve mně. Pod okny hrčí vozy a od tarokové partie (jaksi zdaleka) mručí hlasy. ...

Skutari, 10/VII 1917

... Už jsem vykurýrován. To jest: z té původní nemoci – horečky. Dal jsem se prohlédnout na prsou; řekl, že mám Lungenspitzenkatarrh a dal mně Codeiny. ... Něco bych Ti napsal o různých zřízeních a zvycích albánských:

Ženu si muž kupuje. Panna stojí 300 K, vdova 600. Tu nastávají různé právní případy, není-li jisto, komu se má zaplatit – zvláště vdává-li se vdova.

Krádež je dovolena. Např. někdo nemá krávy. Jde na pastvu a vezme si ji. Majitel, jakmile to zpozoruje, jde k určitému muži, který je jakýmsi detektivem z povolání, a tento nyní hledá, kdo krávu ukradl. Když najde, jde majitel k zlodějovi. Docela přátelsky. Nabídne mu cigaretu a hovoří spolu o všem možném. V řeči mimochodem se zmíní: Ztratila se mi kráva. A tys mi ji ukradl. Zloděj klidně: Ano. – A hovoří se přátelsky dále. V další řeči řekne majitel: Ale tu krávu mně musíš nahradit. A zloděj (je-li hrdina – neboť tu je zloděj hrdinou, nebojí-li se následků): Nenahradím. Hovoří se dál – A majitel odchází. – Ale v tom okamžiku, jak vystoupí z domu, začíná krevní msta. Může zabít. – Chce-li zloděj nahradit, musí dát dvě krávy a opánky pro onoho detektiva, poněvadž prý hledáním své zničil. – Atd. Zkrátka, ti, kdo čítávali Maye, shledávají, že psal pravdivě – aspoň o škipetarech.

Krevní msta je přerušena pohostinstvím. Třeba se řekne: 24 hodin jsi mým hostem, ale potom zase nepřitelem – atd. ...

Jevíčko, 1/I 1918

Drahá má očka jediná,

... vypil jsem rychle kávu – nikoho už v jídelně nebylo. A vypravil jsem se na půlhodinovou procházku. Bylo tak měkce v přírodě. Mlha splývala se sněhem a stíny, silhouetty předmětů a stromů byly jakoby nadýchny měkkým štětcem. Tak to všechno splývalo a žilo jednou něžnou vzpomínkou. A tak jsem přišel domů s nejkrásnějšími vzpomínkami na Tebe a Griega, že jsem si zapsal tyto nepodařené verše, které snad někdy opravím (zvláště poslední sloku):

Sníh do mlh zapadal a mlhy do sněhu.

Nebylo oblohy, nebylo obzoru.

Jen stíny hedvábné jak snění v rozběhu

utkvěly na pláni v bezhlavém hovoru.

Jediná obloho! Mlčení fragické neviný!

Večere na modlitbách! Zde se meč neukul.

V dětinném splynutí – jsi-li tu, poutníku jediný, –

modli se tiše, odevzdaně – zpola stín, boha půl. –

Bylo už jediné srdce. V smírném smrákání

jak verš lásky plula kavka,

a z celé země oddané jakoby zpívala –

severská ukolébavka. –

Bude to jedno číslo z „Půlnoční mše“. Napadají mně totiž vesměs motivy příbuzné ztlumené nálady. Proto se mně vynořil ten titul, pod nímž je míním zpracovat. Ovšem plány –

Slovo závěrem

V armádní plicní léčebně v moravském Jevíčku se Lev z akutní tuberkulózy plic brzy uzdravil (jakkoliv trvalého sklonu k ní s možností nového vzplanutí se nezbažil). Jako zdravý z ní byl na jaře 1918 propuštěn – ale na své místo v armádě se už nevrátil. Byl uznán – ze zdravotních důvodů – neschopným aktivní vojenské služby a demobilizován.

Co nejrychleji – písemně ještě z jevíčského ústavu – byl dohodnut a připraven jeho sňatek se Zdenkou, který pak byl realizován v Brně dne 16. května 1918, tedy už po podepsání Brestlitevského míru 3. března toho roku. Zdenčini rodiče Arnold Klíčnický a choť Annou mladým novomanželům uvolnili polovinu svého velkého a krásného bytu ve 3. poschodí domu na Obilním trhu číslo 4. V něm se začalo rodit ohnisko brněnského literárního světa.

Druhou starostí demobilizovaného Lva Blatného pak bylo rychlé dokončení jeho válkou přerušeno studia práv v Praze – a tím materiální zajištění společného života mladých manželů. Doktorem práv (JUDr.) byl Lev promován na Karlově univerzitě dne 14. prosince 1920 a stal se profesně vrchním komisařem ředitelství Československých státních drah v Brně; bytostně však náležel literárnímu světu. A mezitím – 21. prosince 1919 – se mladým a šťastným manželům Blatným narodilo jejich jediné dítě – syn Ivan, budoucí básník.